

عنوان مقاله:

فرازمندی دیوانسالاری در تمدن اسلامی و نقش دبیران ایرانی (با تاکید بر قرون نخست هجری)

محل انتشار:

ماهنامه دستاوردهای نوین در مطالعات علوم انسانی، دوره 1، شماره 8 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسنده:

عبدالکریم رستمی - دانشجوی دکتری تاریخ و تمدن، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تاکستان

خلاصه مقاله:

پس از فتح ایران، بستر مناسبی برای استفاده از تجارب دیوانی و تشکیلاتی ایرانیان که از تجربه و سابقه تمدنی قابل توجهی در امور ملکداری و امور دیوانی برخوردار بودند، فراهم آمد. فاتحان عرب پس از اینکه محاسبه درآمدهای ناشی از خراج و جزیه بویژه ثبت و ضبط حساب مناسبات مالی در مناطق مختلف ایران را بسیار فراتر از توان و استعداد تشکیلاتی خود یافتند، به ناچار دست یاری نزد ایرانیان دراز کردند و از طبقه دبیران ایرانی به مثابه بازوی توانمند اداری و اجرایی در امر خطیر ملکداری سود جستند. تعریب دواوین را می توان نقطه عطف در دیوانسالاری عربی اسلامی دانست. دبیران ایرانی نه تنها پیش از عربی سازی دیوانسالاری اسلامی مجریان و مدیران تشکیلات اداری و مالی دستگاه حکومتی بودند، بلکه نقش اصلی و اساسی را نیز در مرحله گذار از دیوانسالاری بومی به دیوانسالاری عربی بازی کردند. بدین ترتیب پایه های دیوانسالاری اسلامی از آغاز تاسیس تا مراحل تکمیلی و تکاملی آن با دخالت دبیران ایرانی و با اتکاء به میراث دیوانی ایران ساسانی گذاشته شد.

کلمات کلیدی:

دیوانسالاری اسلامی، دیوانسالاری ایرانی، دبیران ایرانی، تعریب دیوانها، تمدن اسلامی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/948343>

